

Vulkansk aktivitet på Jorden

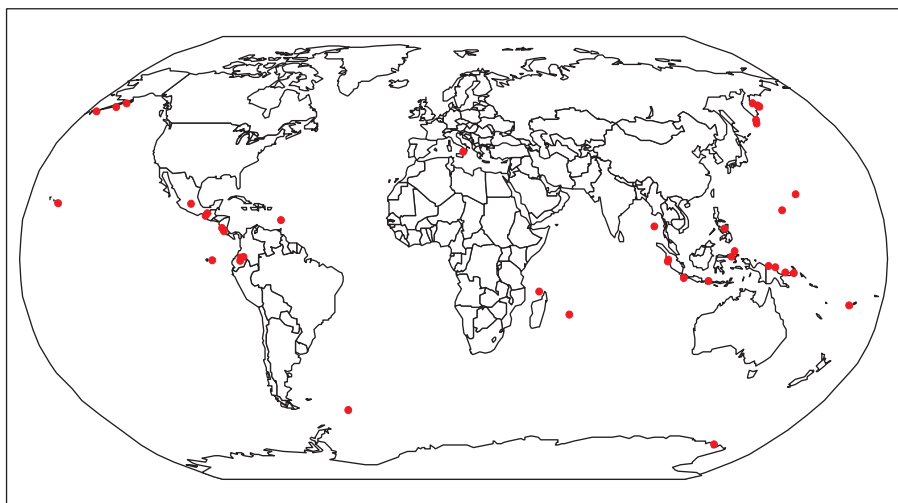
- nyt fra de sidste seks måneder

Af geolog Susanne Plesner, *GeologiskNyt*

De seneste 6 måneder har der været vulkansk aktivitet over hele Jorden, men særligt interessant har det været at følge Kilauea på Hawaii, hvor et kollaps af relativt nydannet landmasse i længere tid var undervejs og endelig fandt sted november 2005.

Igen har vi det meste af vores klode repræsenteret ved vulkansk aktivitet. I det første halvår af 2005 lå det meget stille i Afrika, men denne verdensdel er kommet med igen med hele tre vulkaner repræsenteret. Indonesien er ikke helt så talrigt repræsenteret denne gang, til gengæld er aktiviteten forhøjet i Mellemamerika.

Hen over sommeren har Hawaii været nævnt nogle gange i verdenspressen, da et større område af relativt nydannet landmasse truede med at styrte i havet. Det er nu sket og vil blive forklaret nedenfor som det specifikt udvalgt område denne gang.

Verdenskort, der med røde fyldte cirkler viser fordelingen af den vulkanske aktivitet de seneste seks måneder. (Grafik: Forfatteren)

Lava skaber nye landområder

Kilauea på Hawaii har været kontinuerligt i udbrud siden januar 1983. Hawaii er et af de

få steder i på Jorden, hvor man kan komme helt tæt på den aktive lava uden den store fare for liv og lemmer, hvis man blot bruger

Vulkansk aktivitet de sidste 6 måneder

Europa

Stromboli, Italien

Nordlige Stillehavsregion

Kilauea, Hawaii, USA
Cleveland, Aleutian Islands, USA
Anathan, Mariana Øerne (USA)
Suwanose-Jima, Ryukyu Øerne, Japan
Sakura-Jima, Kyushu, Japan
Mayon, Filippinerne
Dukono, Halmahera, Indonesien
Karangetang, Indonesien

Sydlig Stillehavsregion

Talang, Indonesien
Marapi, Sumatra, Indonesien
Papandayan, Java, Indonesien
Ijen, Java, Indonesien
Bagana, Papua Ny Guinea
Gabuna Group, Papua Ny Guinea
Langila, Papua Ny Guinea
Rabaul, Papua Ny Guinea
Ulawun, Papua Ny Guinea

Manam, Papua Ny Guinea
Pago, Papua Ny Guinea
Erebus, Ross Island, Antarktis
Montagu Island, Sandwich Øerne
Aoba, Vanuatu

Afrika

Ol Doinyo Lengai, Tanzania
Dabbahu, Etiopien
Nyiragongo, Den Demokratiske Republik Congo

Nordamerika

Veniaminof, Alaska
Katmai, Alaska, USA

Mellemamerika, Mexico og Vestindien

Arenal, Costa Rica
Colima, Mexico
Popocatepetl, Mexico
Fuego, Guatemala
Santa María, Guatemala
Pacaya, Guatemala

Soufriere Hills, Montserrat
Concepción, Nicaragua
San Cristóbal, Nicaragua
Santa Ana, El Salvador

Sydamerika

Sierra Negra, Galapagos
Tungurahua, Ecuador
Reventador, Ecuador
Sangay, Ecuador
Galeras, Columbia

Rusland

Ebeko, Kurillerne
Bezimianny, Kamchatka
Karymsky, Kamchatka
Kliuchevskoi, Kamchatka
Shiveluch, Kamchatka

Indiske ocean

Piton de la Fournaise, Réunion
Karthala, Comoro øerne
Barren Island, Indien

Vulkansk aktivitet på jorden, billedetekst: Et sprækkeudbrud var begyndt den 18 oktober 1980 nord for Leirhnjúkur i Krafla, Island. Efter nogle få dage, var aktiviteten koncentreret til et krater. (Foto: Halldór Ólafsson den 20 oktober)

sin sunde fornuft, og det er der selvfølgelig mange, der benytter sig af. Der er som regel overfladestrømme at se et eller andet sted, og ofte kan man også se lavaen løbe ud i havet enten direkte via en overfladestrøm, eller også løber den via lavatunneler ud i havet.

Lavaen skaber store områder med nyt land, og selvom det oppefra ser stabilt ud, er det ikke nødvendigvis tilfældet, da det pludseligt kan blive ustabil og styrte i havet.

Kollaps af nye landmasser

Det var, hvad der skete for nylig. I juli 2005 afspærrede personalet i Hawaii Volcanoes National Park (hvor den vulkanske aktivitet i øjeblikket er koncentreret) et større område i nærheden af kysten. Flere gange kollapsede lavabrinken, og mindre områder styrtede i havet.

Først 28. november 2005 kom det store kollaps, som havde været ventet i næsten et halvt år. Næsten 14 hektar af relativt nyt land samt yderligere 4 hektar af den bagvedliggende landmasse skred i havet i løbet af få timer og endte med at blive det største af denne type kollaps i de 23 år, det seneste udbrud har været.

Faren består ikke blot i, at jorden kan forsvinde under fødderne på en. Selvom man er et pænt stykke fra kystlinien, kan nedstyrtet materiale udløse en eksplosion, hvor lavablokke kan blive kastet et godt stykke ind på land. Det er ikke unormalt at finde blokke på 70 - 80 centimeter i dia-

meter op til 10 meter inde på land.

Sikkerhedszonen, hvis man skal undgå materiale, der kan være dødbringende, er ca. 100 meter. Kommer man for tæt på, kan man ligeledes blive ramt af skoldhedt saltvand eller endda flydende lava.

Relevante links:

<http://www.volcano.si.edu/reports/usgs/index.cfm?content=archive>
<http://hvo.wr.usgs.gov/>
<http://volcano.und.nodak.edu/>
<http://www.honoluluadvertiser.com/>

Kilauea i udbrud i december 2003. (Foto: Tom Pfeiffer)